

ביטוח בהלכה

1. אור שמח הלכות שכירות פרק ה

הלכה ו: נשאלתי, מי ששכר בית מחבירו, והוא דר בה, והבטיח את הבית בחברת אחריות משריפה אם ישרף, ונשרף הבית, מי יקח השאראנץ... בלתי שיהיה שלו, או שידור בתוכה, וזה טוען ואומר אני שלמתי התשלומין להחברה בכל שנה כפי החוק, ולכן הדמים שלי, וזה טוען דמי ביתי אני נוטל, מה יעשו ב"ד בזה. ונראה להעיר בזה, כי לכאורה משנתנו הוא זה בפרק המפקיד (ב"מ ל"ה ע"ב) השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כו' א"ר יוסי כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חברו, אלא תחזור פרה לבעלים, נמצא דכי יצאת מרשותו של המשכיר, הלא אם מתה ברשות השוכר יצא נקי מפרתו, ולא היה לו אלא לבקש לבעל הרחמים שימלא חסרונו, ורק השוכר השאילה, ומאי קא עביד, שנמצא שאך זכותו מדמי השכירות ששילם להמשכיר זה נותן לשואל, כי נתן הדמים רק כדי לעשות בה מלאכתו, והוא נותנה להשואל, וכי מתה, שעכשיו השיג הוא אחר שיקבל אחריות אונסין, מכל מקום השואל צריך לשלם לבעל הפרה, שגוף הפרה שלו, כן הכא, אף ע"פ שהשוכר השיג מי שקיבל אחריות שריפת הבית, והוא נותן דמים להחברה, בכ"ז שייך התשלומין לבעלים... אולם יש לחלק, דהתם כי קא משאיל הרי אינו משאיל בשביל שיתן לו הדמים בשתמות הפרה, רק רצונו שיהיה שואל ותחזור הפרה בעינא, ודמי השכירות שנתן שוה לו מה שהוא נותן חנם להשואל לעשות מלאכתו, או דמשלם לו עבור דטבא עביד ליה, או דניחא ליה שיחזיק לו טובה, והאונוס דאירע הוא על צד הבלתי מכוון, משא"כ כאן הדמים שנותן לחברת האחריות הוא רק כדי שישלמו אם ישרף הבית, ועל זה יהיב הדמים להם, אין מן הסברא לומר שלבעל הבית יהיה שייך הדמים, זה יהיב דמי וזה שקיל, אטו ע"ז קא יהיב דמי הבטחון, כן נראה, ומצאתי בשו"ת שואל ומשיב מהד"ת חלק ג' סימן קכ"ח הביא שד"ת כזה היה לפני חכמי ב"ד דבראדי, והורו ששני שלישים יהיה שייך לבעל הבית ושליש להשוכר, ועיי"ש

2. אור שמח הלכות שכירות פרק ז

נשאלתי באחד ששכר בית מחבירו וקיבל עליו אחריות מדליקה, ואח"כ הלך המשכיר והבטיח ביתו בחברת האחריות, ונשרפה הבית, מי מצי השוכר לומר כיון דלית לך פסידא, דדמי ביתך את נוטל מן החברה, אדעתא דא לא קבלתי אחריות. ונראה לי לדון, דהשוכר חייב בתשלומי אחריותה, דכמו כן שנינו בפרק הגוזל ומאכיל (ב"ק דף קט"ז ע"א) במשנה דשטף נהר חמורו וחמור חברו כו', ואם אמר לו אני אציל את שלך ואתה נותן לי את שלי חייב ליתן לו, בעא מיניה רב כהנא מרב ירד להציל ועלה שלו מאליו מהו, א"ל משמיא רחימו עלה, אלמא דהא דקיבל אחריות הוא משום דמחמת דמציל את של חברו מפסיד חמור של עצמו, ולסוף לא הפסיד את של עצמו, דעלה מאליו, לא מצי אמר אדעתא דא לא מחייבנא נפשאי באחריות חמורך, דמצי אמר ליה מאי איכפת לך במה דמשמיא רחימו עלי, כש"כ כאן, שע"י מה שנותן שכר קצבתו לחברת האחריות הרויח בתשלומי ביתו, ודאי דבזה לא נפטר השוכר מתשלומי אחריות שקבל עליו.

3. תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף לה עמוד ב

משנה. השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה - ישבע השוכר שמתה כדרכה, והשואל ישלם לשוכר. אמר רבי יוסי: כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חברו אלא, תחזור פרה לבעלים.

4. תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף קטז עמוד א

שטף נהר חמורו וחמור חברו, שלו יפה מנה וכו'. בעא מיניה רב כהנא מרב: ירד להציל ועלה שלו מאליו, מהו? א"ל: משמיא רחימו עליה

5. נתיבות המשפט ביאורים סימן קמח

דנראה דדבר שאינו שוה בעצמו למכרו וליקח דמים בעדו רק ששוה לאיש ההוא, אין המזיק חייב לשלם...

6. שולחן ערוך חושן משפט הלכות נזיקין סימן שפז

סעיף א: שמין למזיק בידו, כדרך ששמין לו אם הזיק ממונו. כיצד, הרי שהרג בהמת חבירו או שבר כליו, שמין כמה היתה הבהמה שוה וכמה הנבילה שוה, וכמה היה הכלי שוה והוא שלם וכמה שוה עתה, ומשלם הפחת לניזק עם הנבילה או הכלי השבור, כדרך שנתבאר בשורו שהזיק, בסימן ת"ג.

7. ש"ך חושן משפט סימן שפז

שמין למזיק - כלומר אע"ג דאין שמין לגנב וגזלן לעיל סי' שנ"ה ס"ה למזיק שמין וע"ל ס"ו צ"ה כתבתי דנראה דהיינו כשאין אפשר לתקן הכלי אבל אם אפשר לתקנו מחויב המזיק לתקנו ע"ש: